Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Afdelingen for præjudicielle sager)

…..*

»Præjudiciel forelæggelse – skatter og afgifter – det fælles merværdiafgiftssystem – afgiftspligtige transaktioner – begrebet »levering af ydelser mod vederlag« – artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, og artikel 25, litra a) og c), i direktiv 2006/112/EF – afgiftsgrundlag – begrebet »vederlag« – artikel 73 og artikel 78, litra a), i direktiv 2006/112 – indehavere af beslægtede rettigheder – overføring af fonogrammer og audiovisuelle programmer uden licens – vederlag betalt til den kollektive forvaltningsorganisation – forhøjelse«

I sag T-643/24,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Curtea de Apel Bucureşti (appeldomstolen i Bukarest, Rumænien) ved afgørelse af 13. september 2024, indgået til Domstolen den 22. november 2024, i sagen

Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți (Credidam)

mod

Cristian General Serv SRL

har

RETTEN (Afdelingen for præjudicielle sager)

sammensat under rådslagningen af afdelingsformanden, S. Papasavvas, og dommerne M. Sampol Pucurull, G. Steinfatt, D. Petrlík og W. Valasidis (refererende dommer),

generaladvokat: J. Martín y Pérez de Nanclares,

justitssekretær: V. Di Bucci,

på grundlag af Domstolens fremsendelse af anmodningen om præjudiciel afgørelse til Retten den 12. december 2024 i henhold til artikel 50b, stk. 3, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol,

henset til det sagsområde, der er omhandlet i artikel 50b, stk. 1, litra b), i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, og til den omstændighed, at der ikke foreligger et selvstændigt spørgsmål vedrørende fortolkningen som omhandlet i nævnte statuts artikel 50b, stk. 2,

på grundlag af den skriftlige forhandling

* Processprog: rumænsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

– Credidam ved administrerende direktør Ș. Gheorghiu, bistået af avocată A. Lascu,

– den rumænske regering ved E. Gane, M. Chicu og L. Ghiță, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved M. Herold og E. Stamate, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. december 2025,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, og artikel 25, litra a), i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem (EUT 2006, L 347, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Centrul Român pentru Administrarea Drepturilor Artiștilor Interpreți (Credidam), hvis virksomhed består i at sikre kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder i Rumænien, og Cristian General Serv SRL, der er et rumænsk selskab, som driver et gæstehus for turister, vedrørende pålæggelse af merværdiafgift (moms) af hele eller en del af det beløb, som dette selskab skylder Credidam for uden licens at have stillet fonogrammer og audiovisuelle programmer til rådighed for sine kunder.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 2, stk. 1, i direktiv 2006/112 bestemmer:

»Følgende transaktioner er momspligtige:

[...]

c) levering af ydelser, som mod vederlag foretages på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person, der handler i denne egenskab

[...]«

4 Artikel 24 i direktiv 2006/112 fastsætter:

»1. Ved »levering af ydelser« forstås enhver transaktion, der ikke er en levering af varer.

[...]«

5 Artikel 25 i direktiv 2006/112 har følgende ordlyd:

»En levering af ydelser kan bl.a. bestå i en af følgende transaktioner:

a) overdragelse af et immaterielt gode, uanset om fordringen på godet er skriftlig eller ikke

b) forpligtelse [...] til at tåle en handling eller en tilstand […]

c) udførelse af en ydelse [...] ifølge loven.«

6 Artikel 73 i direktiv 2006/112 bestemmer:

»Ved levering af varer og ydelser, bortset fra de i artikel 74 til 77 omhandlede, omfatter afgiftsgrundlaget den samlede modværdi, som leverandøren modtager eller vil modtage af kunden eller tredjemand for de pågældende transaktioner, herunder tilskud, der er direkte forbundet med transaktionernes pris.«

7 Artikel 78 i direktiv 2006/112 har følgende ordlyd:

»Følgende elementer medregnes i afgiftsgrundlaget:

a) skatter, told, importafgifter og andre afgifter med undtagelse af selve momsen

[...]«

National ret

Lov om skatter og afgifter

8 Artikel 268 og 271 i Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (lov nr. 227/2015 om skatter og afgifter) af 8. september 2015 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 688 af 10.09.2015) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »lov om skatter og afgifter«), har til formål at gennemføre artikel 2, 24 og 25 i direktiv 2006/112 i rumænsk ret.

9 Artikel 286 i lov om skatter og afgifter er sålydende:

»[...]

4. Følgende elementer medregnes ikke i afgiftsgrundlaget:

[...]

b) beløb, der repræsenterer erstatning for skade, som fastsat ved enten endelig eller endelig og uigenkaldelig dom, alt efter omstændighederne, bøder og andre beløb som følge af hel eller delvis manglende opfyldelse af kontraktlige forpligtelser, hvis disse beløb opkræves ud over de forhandlede priser og/eller tariffer [...]«

Lov om ophavsret og beslægtede rettigheder

10 Artikel 112 i Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autors i drepturile conexe (lov nr. 8/1996 om ophavsret og beslægtede rettigheder) af 14. marts 1996 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 60, af 26. marts 1996) i den affattelse, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »lov om ophavsret og beslægtede rettigheder«), bestemmer:

»1. Udøvende kunstnere og fonogramfremstillere har ret til et samlet, rimeligt vederlag for direkte eller indirekte brug af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller for reproduktion heraf ved radio- eller fjernsynsudsendelse eller ved enhver anden form for overføring til almenheden.

2. Størrelsen af dette vederlag fastsættes efter metoder i overensstemmelse med proceduren i artikel 163-165.

3. Det samlede vederlag opkræves på de betingelser, der er fastsat i artikel 168.

[...]

5. I denne lov betragtes et fonogram for at være udgivet i kommercielt øjemed, når det stilles til rådighed for almenheden ved salg eller ved trådforbindelse eller trådløse midler, der giver almenheden mulighed for at få adgang til fonogrammet på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

11 Artikel 145 i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder bestemmer:

»1) Kollektive forvaltning er obligatorisk for udøvelsen af følgende rettigheder:

[...]

d) udøvende kunstneres og fonogramfremstilleres ret til et samlet, rimeligt vederlag for kommunikation til offentligheden og radio- og fjernsynsudsendelse af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktioner af disse fonogrammer

[...]

2) Med hensyn til de af stk. 1 omfattede kategorier af rettigheder repræsenterer kollektive forvaltningsorganisationer også de indehavere af rettigheder, som ikke har givet organisationerne fuldmagt til forvaltningen af deres rettigheder.«

12 Artikel 146 i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder bestemmer:

»1) Følgende rettigheder kan være til genstand for kollektiv forvaltning:

[...]

b) Retten til overføring af værker til almenheden, med undtagelse af musikværker og kunstneriske ydelser inden for det audiovisuelle område

[...]

2) For de i stk. 1 omhandlede kategorier af rettigheder repræsenterer de kollektive forvaltningsorganisationer alene de rettighedshavere, der har givet dem mandat, og udvikler metoder [...] eller forhandler licensaftaler direkte med brugerne.

[...]«

Metode

13 Decizia nr. 120/2016 privind publicarea în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, a Deciziei civile nr. 784A din 26 octombrie 2016 a Curții de Apel București – Secția a IV-a civilă, pronunțată în Dosarul nr.2 013/2/2016 (afgørelse nr. 120/2016 om offentliggørelse i Rumæniens officielle tidende, del I, af civilafgørelse nr. 784A af 26.10.2016 fra appelretten i Bukarest – fjerde civilafdeling, afsagt i sag nr. 2 013/2/2016) (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 952, af 25.11. 2016) sætter den metode i kraft, som er vedtaget af Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (det rumænske ophavsretsagentur), som navnlig er omhandlet i artikel 112, stk. 2, i loven om ophavsret og beslægtede rettigheder (herefter »metoden«).

14 Metodens punkt 3.12 bestemmer, at når der anvendes beskyttede værker uden forudgående tildeling af en licens til dette formål, svarer størrelsen af det vederlag, som brugeren skal betale til udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, til det tredobbelte af det vederlag, som denne bruger havde skullet betale, hvis brugeren havde været indehaver af en licens.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

15 Sagsøgeren i hovedsagen, Credidam, modtager og fordeler i sin egenskab af organisation til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder i Rumænien de vederlag, der skyldes for disse rettigheder. Credidam sikrer udøvende kunstneres og fonogramfremstilleres ret til et »rimeligt vederlag« som omhandlet i artikel 145, stk. 1, litra d), i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder for overføring til almenheden og radioudsendelse af fonogrammer, der er udgivet i kommercielt øjemed, eller reproduktion af fonogrammerne. Credidam forvalter ligeledes vederlaget til de rettighedshavere, der har givet dette selskab mandat til at formidle kunstneriske ydelser på det audiovisuelle område i henhold til denne lovs artikel 146, stk. 1, litra b).

16 Credidam er af den opfattelse, at Cristian General Serv for perioden fra den 1. oktober 2019 til den 31. december 2022 (herefter den »omtvistede periode«) skylder Credidam et beløb på 4 166,19 rumænske lei (RON) (ca. 845 EUR) inklusive moms for i det gæstehus til turister, som Cristian General Serv drev, at have videregivet fonogrammer eller reproduktioner heraf og kunstneriske ydelser på det audiovisuelle område (herefter »de omhandlede beskyttede værker«) til almenheden, uden at selskabet forinden var blevet tildelt en licens hertil.

17 Med henblik på at fastsætte det beløb, der er nævnt i præmis 16 ovenfor, tredoblede Credidam – på grundlag af den fastsatte metode – det vederlag, som Cristian General Serv skulle betale, i forhold til det beløb som selskabet havde skullet betale, hvis det havde haft en licens. Credidam er af den opfattelse, at hele dette vederlag skulle pålægges moms.

18 Den 25. november 2022 anlagde Credidam sag ved Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest, Rumænien) med påstand om, at Cristian General Serv som følge af ansvar uden for kontraktforhold skulle tilpligtes dels at betale det beløb, der er nævnt i præmis 16 ovenfor, dels at indgå en aftale med Credidam om tildeling af licenser til overføring til almenheden af værker af den art, der er omhandlet i præmis 15 ovenfor.

19 Søgsmålet, som blev anlagt af Credidam, blev forkastet ved dom af 19. april 2023, idet Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest) med hensyn til betalingskravet bemærkede, at Cristian General Serv ikke havde udøvet erhvervsmæssig virksomhed i den omtvistede periode, således at selskabet, selv om det havde haft et lokale, der kunne anvendes til formålet, ikke havde overført de omhandlede beskyttede værker. Hvad angår påstanden om, at Cristian General Serv pålægges at indgå en aftale om ikkeeksklusiv licens, fandt den nævnte ret, at lov om ophavsret og beslægtede rettigheder ikke indebærer en fravigelse af princippet om aftalefrihed, og at nedlæggelsen af det lokale, som dette selskab benyttede i februar 2023, under alle omstændigheder var til hinder for et påbud om indgåelse af en aftale om ikkeeksklusiv licens som den, Credidam havde nedlagt påstand om.

20 Credidam har iværksat appel til prøvelse af dommen af 19. april 2023 ved den forelæggende ret, Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest, Rumænien). Credidam har fastholdt alle sine påstande og er i denne henseende i det væsentlige af den opfattelse, at det har ført bevis for, at Cristian General Serv har overført de omhandlede beskyttede værker til almenheden.

21 Den forelæggende ret har i forbindelse med behandlingen af Credidams påstande rejst spørgsmålet om, hvorvidt det beløb, som Credidam har nedlagt påstand om, helt eller delvist skulle pålægges moms. Denne ret har præciseret, at omstændighederne i hovedsagen adskiller sig fra omstændighederne i de sager, der gav anledning til dom af 18. januar 2017, SAWP (C-37/16, EU:C:2017:22), af 21. januar 2021, UCMR – ADA (C-501/19, EU:C:2021:50), og af 4. juli 2024, Credidam (C-179/23, EU:C:2024:571).

22 På denne baggrund har Curtea de Apel București (appeldomstolen i Bukarest) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bestemmelserne i artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, og artikel 25, litra a), i direktiv [2006/112] fortolkes således, at indehaverne af beslægtede rettigheder foretager en levering af ydelser mod vederlag, når brugerne overfører beskyttede værker til almenheden uden licens hertil?

2) Er besvarelsen af det første spørgsmål afhængig af den omstændighed, at indehaverne af sådanne beslægtede rettigheder i henhold til national ret ikke må modsætte sig de omhandlede anvendelser og kun har ret til det rimelige, samlede vederlag, eller [afhængig] af den beregningsmetode, der anvendes til at fastsætte de skyldige beløb?«

Spørgsmålet om, hvorvidt anmodningen om præjudiciel afgørelse kan antages til realitetsbehandling

23 Som Europa-Kommissionen har anført i sit indlæg, har den forelæggende ret ikke i anmodningen om præjudiciel afgørelse præciseret, om den anser det for godtgjort, at der er tale om en overføring af de omhandlede beskyttede værker til almenheden.

24 I denne henseende bemærkes det, at der er en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Retten at efterprøve – er relevante. Retten kan kun afvise en anmodning fra en national ret, når det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er hypotetisk, eller når Retten ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de forelagte spørgsmål (jf. analogt dom af 11.1.2024, Global Ink Trade, C-537/22, EU:C:2024:6, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).

25 I det foreliggende tilfælde fremgår det ganske vist af punkt 2 i anmodningen om præjudiciel afgørelse, hvis indhold er gengivet i præmis 19 ovenfor, at retten i første instans, Tribunalul București (retten i første instans i Bukarest), fastslog, at Cristian General Serv ikke havde udøvet erhvervsmæssig virksomhed i den omtvistede periode, hvilket rejser spørgsmålet om, hvorvidt leveringen af de tjenesteydelser, som den forelæggende ret har anmodet Retten om at tage stilling til, overhovedet har fundet sted.

26 Imidlertid skal det bemærkes, at den forelæggende ret ikke i anmodningen om præjudiciel afgørelse har udtrykt tvivl om, hvorvidt leveringen af disse tjenesteydelser har fundet sted.

27 Samtidig med, at den forelæggende ret gøres opmærksom på den omstændighed, at den som den eneste har kompetence til at træffe afgørelse om rigtigheden og den retlige kvalificering af de faktiske omstændigheder i hovedsagen, skal det fastslås, at eftersom denne ret har anført, at den, henset til den retspraksis, der er nævnt i præmis 21 ovenfor, savner oplysninger for at kunne afgøre den tvist, som er indbragt for den, og henset til formodningen for, at præjudicielle spørgsmål er relevante, fremgår det ikke klart, at den af den forelæggende ret ønskede fortolkning af direktiv 2006/112 savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, eller at det problem, som denne ret har rejst, er af hypotetisk karakter (jf. analogt dom af 12.9.2024, NARE-BG, C-429/23, EU:C:2024:742, præmis 42).

28 Det følger heraf, at de forelagte spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

29 Det fremgår for det første af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at vederlaget til indehavere af beslægtede rettigheder i rumænsk ret følger af loven og af den metode, der præciserer beregningen af vederlaget, og for det andet, at den forelæggende ret ønsker oplyst, om der i tilfælde af levering af en tjenesteydelse mod vederlag, under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende, alene skal pålægges moms af vederlaget, som en bruger med licens skal betale, eller af det tredobbelte af dette vederlag, der pålægges som følge af overføringen af de beskyttede værker uden licens.

30 Med henblik på at give den forelæggende ret et hensigtsmæssigt svar skal artikel 25, litra c), i direktiv 2006/112 vedrørende levering af tjenesteydelser i henhold til loven samt dette direktivs artikel 73 og artikel 78, litra a), vedrørende afgiftsgrundlaget for momsen følgelig ligeledes fortolkes.

31 Det skal derfor fastslås, at den forelæggende ret med sine to spørgsmål, som skal behandles samlet, nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, artikel 25, litra a) og c), artikel 73 og artikel 78, litra a), i direktiv 2006/112 skal fortolkes således, at

– indehaverne af beslægtede rettigheder leverer tjenesteydelser mod vederlag, når deres beskyttede værker er genstand for en overføring til almenheden, der er foretaget af en bruger, som ikke har en licens til dette formål, uanset den omstændighed dels, at de ikke kan modsætte sig denne overføring, dels at deres vederlag følger af national lovgivning samt af de bestemmelser, som denne lov henviser til

– merværdiafgiften pålægges hele det vederlag, der skal betales til indehavere af beslægtede rettigheder for denne levering af tjenesteydelser, herunder den del af dette vederlag, der overstiger det vederlag, som brugeren havde skullet betale, hvis vedkommende havde været indehaver af en licens.

32 Hvad for det første angår spørgsmålet om, hvorvidt en levering som den i hovedsagen omhandlede er en levering af ydelser mod vederlag, skal det bemærkes, at en levering af ydelser kun foretages mod vederlag som omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra c), i direktiv 2006/112, såfremt der mellem tjenesteyderen og modtageren består et retligt forhold, der vedrører en gensidig udveksling af ydelser, idet det af tjenesteyderen opkrævede vederlag udgør den faktiske modværdi af den individualiserede ydelse, som leveres til modtageren. Dette er tilfældet, såfremt der består en direkte sammenhæng mellem den udførte tjenesteydelse og den modtagne modværdi (jf. dom af 24.2.2022, Suzlon Wind Energy Portugal, C-605/20, EU:C:2022:116, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).

33 I denne henseende bemærkes indledningsvis, således som generaladvokaten har anført i punkt 38 og 48 i sit forslag til afgørelse, at begrebet »retsforhold, inden for rammerne af hvilket der udveksles gensidige ydelser«, skal fortolkes bredt. Det fremgår således af retspraksis, at den blotte anvendelse af en reguleret tjeneste, såsom at parkere sit køretøj på en parkeringsplads mod betaling (dom af 20.1.2022, Apcoa Parking Danmark, C-90/20, EU:C:2022:37), eller at forbruge elektricitet på sit bopælssted (dom af 27.4.2023, Fluvius Antwerpen, C-677/21, EU:C:2023:348), kan skabe et retsforhold mellem den person, der er indehaver af rettighederne til at stille denne tjeneste til rådighed, og den, der har benyttet sig af tjenesten (jf. dom af 20.1.2022, Apcoa Parking Danmark, C-90/20, EU:C:2022:37, præmis 28 og 29, og af 27.4.2023, Fluvius Antwerpen, C-677/21, EU:C:2023:348, præmis 30-32).

34 Endvidere bemærkes, at hvad angår begrebet »vederlag«, følger det af den retspraksis, der er nævnt i præmis 33 ovenfor, at den fuldstændige manglende betaling af de skyldige beløb ikke udgør en hindring for, at det kan fastslås, at de rettigheder og forpligtelser, der følger af den omhandlede økonomiske transaktion, er gensidige (jf. dom af 20.1.2022, Apcoa Parking Danmark, C-90/20, EU:C:2022:37, præmis 39 og 43, og af 27.4.2023, Fluvius Antwerpen, C-677/21, EU:C:2023:348, præmis 30-32).

35 Hvad endelig angår begrebet »direkte sammenhæng« har Domstolen, således som den forelæggende ret selv har anført, allerede haft lejlighed til at fastslå, at den omstændighed, at et vederlag opkræves af en organisation til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder, ikke er til hinder for, at der foreligger en direkte sammenhæng som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i præmis 32 ovenfor, når denne organisation handler på vegne af indehaverne af sådanne rettigheder, og den omstændighed, at den kollektive forvaltning af vederlaget følger af en lovmæssig forpligtelse, heller ikke er til hinder for, at der foreligger en sådan sammenhæng (jf. i denne retning dom af 21.1.2021, UCMR – ADA, C-501/19, EU:C:2021:50, præmis 37). Domstolen har ligeledes præciseret, at det netop er den lovgivningsmæssige ramme, der skaber en direkte sammenhæng mellem leveringen af ydelser og

forpligtelsen til at betale modværdien, idet det bemærkes, at det udtrykkeligt fremgår af artikel 25, litra c), i direktiv 2006/112, at en ydelse bl.a. kan bestå i udførelse af en ydelse ifølge loven (jf. i denne retning dom af 4.7.2024, Credidam, C-179/23, EU:C:2024:571, præmis 40).

36 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 31 i forslaget til afgørelse, har den omstændighed, at overføringen af beskyttede værker i det foreliggende tilfælde fandt sted, uden at Credidam forinden havde udstedt en licens med henblik på en sådan overføring, fået den forelæggende ret til at rejse spørgsmålet om muligheden for at anvende den retspraksis, der følger af dom af 21. januar 2021, UCMR – ADA (C-501/19, EU:C:2021:50) på de faktiske omstændigheder i hovedsagen.

37 I denne henseende skal det understreges, at princippet om afgiftsneutralitet er til hinder for, at der ved opkrævning af momsen foretages en generel sondring mellem ulovlige og lovlige transaktioner, idet momssystemet har til formål at beskatte den endelige forbruger af varer eller tjenesteydelser en afgift, når disse er blevet leveret inden for rammerne af afgiftspligtige transaktioner i henhold til direktiv 2006/112 (jf. dom af 27.4.2023, Fluvius Antwerpen, C-677/21, EU:C:2023:348, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

38 I det foreliggende tilfælde fremgår det af anmodningen om præjudiciel afgørelse, at Cristian General Serv foreholdes at have overført beskyttede værker til almenheden uden forudgående tilladelse eller licens.

39 Overføringen af de omhandlede beskyttede værker medfører, at de udøvende kunstnere og fonogramfremstillere, der har deltaget i disse værker, skal modtage et samlet og rimeligt vederlag for den direkte eller indirekte brug af disse værker, uden at disse udøvende kunstnere og fonogramfremstillere i øvrigt kan modsætte sig denne brug.

40 De nærmere bestemmelser for det samlede og rimelige vederlag, der bl.a. følger af metodens punkt 3.12, tredobler dette vederlag alt efter, om Credidam, som sikrer repræsentation ex lege af indehaverne af de beslægtede rettigheder i henhold til artikel 145 og 146 i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder (jf. præmis 11 og 12 ovenfor), har givet tilladelse til overføring af de beskyttede værker eller ej. Selv om overføringen af de omhandlede beskyttede værker i det foreliggende tilfælde fandt sted uden licens, forholder det sig derfor ikke desto mindre således, at den omstændighed, at organisationen til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder ikke havde udstedt en licens, ikke er til hinder for, at de retlige og lovgivningsmæssige rammer, som regulerer overføring til almenheden af sådanne værker uden licens, finder anvendelse, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

41 Den omstændighed, at brugeren af de beskyttede værker ikke har betalt de beløb, som vedkommende skulle betale, er, henset til den retspraksis, der er nævnt i præmis 34 ovenfor, ikke til hinder for, at disse beløb kvalificeres som modværdien af den tjeneste, som leveres af en organisation til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder på vegne af indehaverne af beslægtede rettigheder, hvilken kvalifikation det tilkommer den forelæggende ret at foretage.

42 Den omstændighed, at beløbene, som brugeren af de beskyttede værker skal betale, opkræves af en organisation til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder og ikke af indehaverne af beslægtede rettigheder selv, er heller ikke, således som det fremgår af præmis 35 ovenfor, til hinder for, at der foreligger en direkte sammenhæng mellem den leverede ydelse og den modtagne modværdi.

43 Henset til det ovenstående fremgår det, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, at en levering af ydelser som den, der er beskrevet af denne ret, opfylder de kriterier i retspraksis, der er nævnt i præmis 32 ovenfor.

44 Hvad for det andet angår spørgsmålet om, hvorvidt momsen alene skal pålægges det vederlag, som havde skullet betales til organisationen til kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder på vegne af indehaverne af beslægtede rettigheder, hvis brugeren af de beskyttede værker havde haft en licens, eller om den skal pålægges det tredobbelte af dette vederlag, skal der tages hensyn til følgende betragtninger.

45 Det fremgår af fast retspraksis, at beskatningsgrundlaget ved levering af ydelser mod vederlag udgøres af den modværdi, som den afgiftspligtige person faktisk har modtaget i denne forbindelse. Denne modværdi udgør den subjektive værdi, dvs. den faktisk modtagne værdi, og ikke en værdi, der er ansat efter objektive kriterier. Desuden skal nævnte modydelse kunne opgøres i penge (jf. dom af 7.3.2013, Efir, C-19/12, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:148, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

46 Det fremgår i øvrigt af artikel 78, litra a), i direktiv 2006/112, at selve momsen ikke indgår i afgiftsgrundlaget, hvilket indebærer, at momsen altid uden videre indgår i den aftalte pris [dom af 21.3.2024, Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy (Mulighed for berigtigelse i tilfælde af fejlagtig sats), C-606/22, EU:C:2024:255, præmis 27].

47 Begrebet »aftalt pris«, dvs. »modydelse« for leveringen af tjenesteydelser, fortolkes af Unionens retsinstanser således, at det omfatter tillæg eller yderligere omkostninger, når disse følger af anvendelsen af den retlige ramme på forholdet mellem tjenesteyderen og den, der har draget fordel af disse sidstnævnte, uanset om det er ulovligt eller uregelmæssigt, dvs. når disse tillæg eller yderligere omkostninger illustrerer den direkte sammenhæng mellem leveringen af ydelsen og modydelsen herfor. Domstolen har således fastslået, at de kontrolgebyrer for ulovlig parkering, som de bilister, der havde haft en parkeringsplads, skulle betale, var momspligtige, uanset den omstændighed, at sådanne gebyrer i national ret var kvalificeret som en sanktion (dom af 20.01.2022, Apcoa Parking Danmark, C-90/20, EU:C:2022:37, præmis 30-34 og 46). Den har ligeledes fastslået, at erstatningsydelsen for den fordel, som en forbruger af elektricitet ulovligt har opnået, er momspligtig (dom af 27.4.2023, Fluvius Antwerpen, C-677/21, EU:C:2023:348, præmis 32).

48 I det foreliggende tilfælde fremgår det, med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse, udtrykkeligt af metodens punkt 3.12, som specifikt er omhandlet i lov om ophavsret og beslægtede rettigheder, at forhøjelsen af det vederlag, som skal betales af brugeren af beskyttede værker, som ikke har en licens, er den direkte følge af overføringen uden licens af disse værker, dvs. af leveringen af en tjenesteydelse som den i hovedsagen omhandlede.

49 Den pris, der skal tages i betragtning, og som skal pålægges moms under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede, er derfor den ved lov fastsatte pris i tilfælde af overføring uden licens af værker såsom de omhandlede beskyttede værker, dvs. det tredobbelte af den pris, som brugeren ville skulle betale i tilfælde af overføring til almenheden med licens.

50 Henset til ovenstående betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, artikel 25, litra a) og c), artikel 73 og artikel 78, litra a), i direktiv 2006/112 skal fortolkes således, at

– indehaverne af beslægtede rettigheder leverer tjenesteydelser mod vederlag, når deres beskyttede værker er genstand for en overføring til almenheden, der er foretaget af en bruger, som ikke har en licens til dette formål, uanset den omstændighed dels, at de ikke kan modsætte sig denne overføring, dels at deres vederlag følger af national lovgivning samt af de bestemmelser, som denne lov henviser til

– merværdiafgiften pålægges hele det vederlag, der skal betales til indehavere af beslægtede rettigheder for denne levering af tjenesteydelser, herunder den del af dette vederlag, der overstiger det vederlag, som brugeren havde skullet betale, hvis vedkommende havde været indehaver af en licens.

Sagsomkostninger

51 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender

RETTEN (Afdelingen for præjudicielle sager med fem dommere)

for ret:

Artikel 2, stk. 1, litra c), artikel 24, stk. 1, artikel 25, litra a) og c), artikel 73 og artikel 78, litra a), i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem skal fortolkes således, at:

– **indehaverne af beslægtede rettigheder leverer tjenesteydelser mod vederlag, når deres beskyttede værker er genstand for en overføring til almenheden, der er foretaget af en bruger, som ikke har en licens til dette formål, uanset den omstændighed dels, at de ikke kan modsætte sig denne overføring, dels at deres vederlag følger af national lovgivning samt af de bestemmelser, som denne lov henviser til**

– **merværdiafgiften pålægges hele det vederlag, der skal betales til indehavere af beslægtede rettigheder for denne levering af tjenesteydelser, herunder den del af dette vederlag, der overstiger det vederlag, som brugeren havde skullet betale, hvis vedkommende havde været indehaver af en licens.**

Papasavvas Sampol Pucurull Steinfatt

Petrlík Valasidis

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den .

Underskrifter